

Новаківська О.В.

Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»

Науковий керівник: Луцький Р.П.,

доктор юридичних наук, професор,

директор Науково-дослідного інституту

імені Академіка Івана Луцького

Університету Короля Данила

м. Івано-Франківськ

ВРАХУВАННЯ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ НА ПРАВОПОРЯДОК ТА ПРАВОВУ КУЛЬТУРУ

Соціальні мережі перетворилися на ключову платформу комунікації у XXI столітті. Вони впливають на всі сфери людської діяльності, включно з правоохоронною. За словами українського соціолога Ірини Бекешкіної, «соціальні мережі стали новою формою публічного простору, де інституції влади, включно з правоохоронними органами, повинні діяти на рівні з громадянами». Це означає, що правоохоронні органи повинні активно використовувати соціальні мережі для моніторингу суспільних настроїв, запобігання злочинності та формування довіри до своєї діяльності [1; с.52-53].

Правоохоронні органи дедалі частіше використовують соціальні мережі для розслідування злочинів. За словами професора кафедри кримінального права Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого Олега Мартиненко: «Соціальні мережі надають важливі докази, які допомагають ідентифікувати злочинців і збирати докази їхньої діяльності». Відтак, платформи, такі як Facebook або Instagram, можуть слугувати джерелом фотографій, відео або дописів, що підтверджують причетність осіб до злочинної діяльності [2].

Соціальні мережі дозволяють правоохоронним органам моніторити зміни в громадській думці та передбачати можливі соціальні конфлікти. Український політолог Михайло Басараб зазначив, що «моніторинг соціальних мереж може служити інструментом для визначення громадських настроїв та потенційних конфліктних точок». Це допомагає правоохоронцям прогнозувати масові протести або заворушення і вчасно реагувати на них, запобігаючи конфліктам [3].

Соціальні мережі також використовуються для профілактики злочинів. Правоохоронні органи можуть аналізувати поведінку користувачів і виявляти ознаки радикалізації, погроз чи іншої небезпечної активності. Відомий український кіберексперт Олександр Федієнко підкреслив, що «аналіз поведінки в соціальних мережах може допомогти ідентифікувати потенційних злочинців на ранніх стадіях і запобігти злочинам». Таким чином, мережі допомагають запобігати тероризму, кібератакам та іншим видам злочинів [4].

Соціальні мережі виступають як платформа для комунікації між правоохоронними органами та громадянами. Це підвищує прозорість їхньої діяльності та сприяє формуванню довіри. Начальник Департаменту комунікації Національної поліції України Ярослав Тракало зазначив: «Активна присутність поліції в соціальних мережах дозволяє швидко інформувати громадян про розслідування, успіхи та загальні питання безпеки, що позитивно впливає на імідж поліції». Соціальні мережі також використовуються для надання важливої інформації про злочини, зниклих людей або небезпечні ситуації [5].

Незважаючи на переваги, існують також певні ризики. Соціальні мережі можуть стати джерелом поширення дезінформації, що ускладнює роботу правоохоронних органів. Український експерт з інформаційної безпеки Віктор Жора заявив: «Соціальні мережі можуть стати полем для маніпуляцій і фейкових новин, які здатні дезорієнтувати правоохоронців і відволікати від реальних загроз». Це створює додаткові виклики для правоохоронців, які повинні ретельно

перевіряти інформацію, отриману з мереж.

У зв'язку з поширенням інтернету та соціальних платформ, зросла й кількість кіберзлочинів. За даними Олексія Ткачука, експерта з цифрових технологій: «Соціальні мережі стали ключовим середовищем для кіберзлочинців, від шахрайства до розповсюдження шкідливого програмного забезпечення». Правоохоронні органи мають використовувати соціальні мережі для боротьби з кіберзлочинністю, зокрема шляхом відстеження кіберзлочинців і їхніх схем [6].

Соціальні мережі також використовуються для проведення інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення громадської обізнаності щодо злочинності та методів захисту. За словами юриста та правозахисника Тараса Шевченка, «правоохоронні органи повинні використовувати соціальні мережі для просвітницьких кампаній, що сприяють протидії фейковій інформації». Інформування громадян через соціальні платформи знижує рівень паніки та сприяє підвищенню безпеки.

Платформи соціальних мереж можуть використовуватися для підвищення рівня правової обізнаності серед населення. Українська правозахисниця Олександра Матвійчук зазначила: «Правова освіта через соціальні мережі досягає широкого кола людей, допомагаючи зрозуміти їхні права та обов'язки перед законом». Це підвищує загальну правову культуру населення та знижує кількість правопорушень завдяки розумінню законів і прав людини [3].

Боротьба з корупцією є одним з основних викликів для українського суспільства, і соціальні мережі відіграють у цьому ключову роль. Як підкреслює український антикорупційний активіст Віталій Шабунін: «Соціальні мережі відкривають шлях для викриття корупції через публікацію розслідувань та залучення громадськості до контролю за діями влади». Завдяки цьому громадяни можуть дізнаватися про факти зловживань та вимагати справедливості, роблячи владу підзвітною.

Соціальні мережі надають платформу для відстоювання прав людини та привернення уваги до порушень. Як зазначає українська правозахисниця Людмила Денісова: «Соціальні мережі є важливим інструментом для негайного реагування на порушення прав людини, зокрема в умовах конфліктів». Через швидке поширення інформації активісти можуть вчасно інформувати міжнародну спільноту про загрози, що дозволяє оперативно вживати заходи.

Соціальні платформи допомагають організовувати міжнародну співпрацю між правоохоронними органами різних країн. Український кримінолог Андрій Козаченко зазначив: «Соціальні мережі полегшують обмін інформацією між правоохоронними структурами різних держав, що є особливо важливим у боротьбі з міжнародною злочинністю». Це сприяє більш швидкому та ефективному реагуванню на загрози [2; с. 52].

Відповідно до сучасних тенденцій, соціальні мережі мають значний вплив на роботу правоохоронних органів. Вони стають важливим інструментом для розслідувань, моніторингу суспільних настроїв та формування громадської думки. Використання соціальних мереж у правоохоронній діяльності покращує ефективність правоохоронців, підвищує рівень довіри з боку населення та сприяє міжнародній співпраці у боротьбі зі злочинністю.

Список використаних джерел:

1. Бекешкіна Ірина. «Соціальні мережі як новий публічний простір». Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. 254 с.
2. Мартиненко Олег. «Соціальні мережі в розслідуванні злочинів». Харків: Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, 2019. 123 с.
3. Басараб Михайло. «Громадські настрої та прогнозування конфліктів у соціальних мережах». Львів: Центр політичного аналізу, 2021. 216 с.

4. Федієнко Олександр. «Аналіз поведінки в соціальних мережах для запобігання злочинам». Київ: Інститут кібербезпеки України, 2020. 341 с.
5. Тракало Ярослав. «Роль соціальних мереж у формуванні довіри до правоохоронних органів». Київ: Національна поліція України, 2022. 327 с.
6. Ткачук Олексій. «Кіберзлочинність у соціальних мережах». Харків: Центр цифрових технологій, 2022. 235 с.